

Epidemiologické studie 2

METODOLOGIE VĚDECKÉHO VÝZKUMU

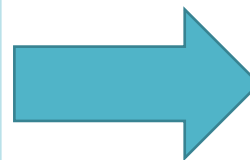
Mgr. Anna Polcrová

31. 3. 2022

Fáze výzkumu

FÁZE PŘÍPRAVNÁ

- Formulace teoretického či praktického problému.
- Formulace teoretické hypotézy.
- Formulace souboru pracovních hypotéz.
- Design - výběr typu studie
- Rozhodnutí o populaci a vzorku.
- Pilotní studie.
- Rozhodnutí o technice sběru dat.
- Konstrukce nástrojů pro sběr.
- Předvýzkum.

FÁZE REALIZAČNÍ

- Sběr dat.

FÁZE ZÁVĚREČNÁ

- Analýza dat.
- Interpretace, závěry, teoretické zobecnění

Cvičení – porozumění studiím

1. Jaký byl cíl prezentované studie (aims/objectives of the study)
2. Jaká populace byla sledována
3. O jaký typ epidemiologické studie se jedná
4. K jakým závěrům autoři došli

Article

Association of Dietary Patterns with Metabolic Syndrome: Results from the Kardiovize Brno 2030 Study

Antonella Agodi¹, Andrea Maugeri^{1,2} , Sarka Kunzova², Ondrej Sochor², Hana Bauerova², Nikola Kiacova² , Martina Barchitta¹ and Manlio Vinciguerra^{2,3,*}

Downloaded from <http://jech.bmj.com/> on February 14, 2018 - Published by group.bmj.com

JECH Online First, published on February 8, 2018 as 10.1136/jech-2017-209967

Research report

Cardiovascular health among the Czech population at the beginning of the 21st century: a 12-year follow-up study

Michala Lustigova,^{1,2} Dagmar Dzurova,² Hynek Pikhart,³ Ruzena Kubinova,¹ Martin Bobak³

Open Access

Volume: 41, Article ID: e2019003, 9 pages
<https://doi.org/10.4178/epih.e2019003>

ORIGINAL ARTICLE

Dietary patterns, nutrition, and risk of breast cancer: a case-control study in the west of Iran

Behjat Marzbani¹, Javad Nazari², Farid Najafi³, Behnaz Marzbani⁴, Sara Shahabadi¹, Mahin Amini³, Mehdi Moradinazar³, Yahya Pasdar⁵, Ebrahim Shakiba⁶, Saeed Amini⁷

¹Health Education and Promotion Group, Vice Chancellor for Health Affairs, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran; ²Department of Pediatric, School of Medicine, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran; ³Research Center for Environmental Determinants of Health, School of Public Health, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran; ⁴Family and School Health Group, Health Network of Kermanshah, Vice Chancellor for Health Affairs, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran; ⁵Nutritional Sciences Department, School of Public Health, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran; ⁶Department of Clinical Biochemistry, Medical School, Kermanshah University of Medical Sciences, Kermanshah, Iran; ⁷Department of Health Services Management, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

1. Jaký byl cíl prezentované studie (aims/objectives of the study)
2. Jaká populace byla sledována
3. O jaký typ epidemiologické studie se jedná
4. K jakým závěrům autoři došli

Proč je důležité studium rozumět?

Každá **analýza** je **bezpředmětná**, pokud **neumíme** výsledky **správně interpretovat**.

Interpretace výsledků je **klíčový moment** každého výzkumu.

Také „**dobré**“ výsledky lze „**špatně**“ interpretovat

Vědecké studie mohou být **často nešťastně interpretovány** laickou **veřejností, influencersy** apod. ve snaze podložit svá tvrzení vědou

Confounder

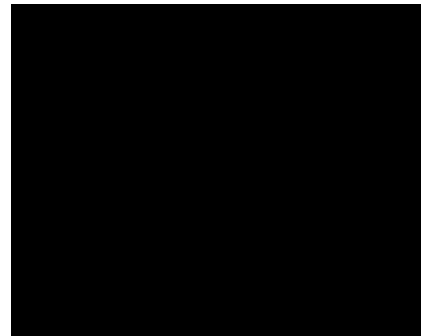
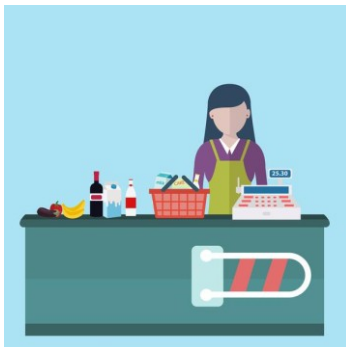
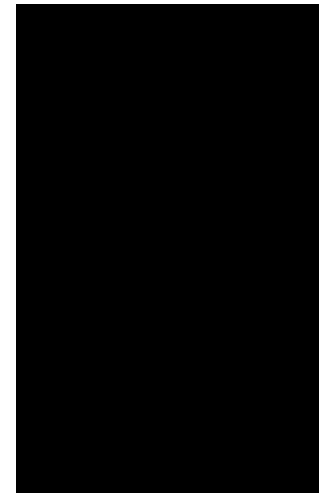
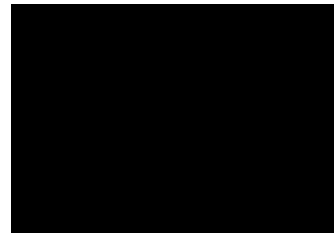
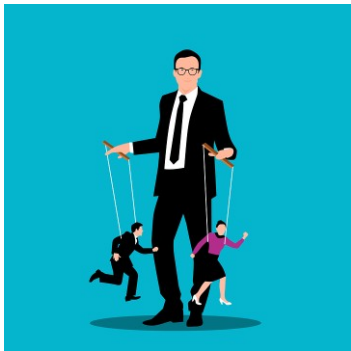
- **Třetí faktor** asociovaný s faktorem i důsledkem
- Typicky **pohlaví, věk, socioekonomický status, etnicita, kouření, alkohol**
- **Nutné uvažovat před sběrem dat** – může nastat problém, kdy nebudeme mít data o významném confounderu sledovaného vztahu
- **Nutné identifikovat** při statistické analýze a **zahrnout** do statistických modelů
- **Residuální confounding** – neměřitelný nebo špatně měřený confounder, v observačních studiích nelze zcela eliminovat

Confounder

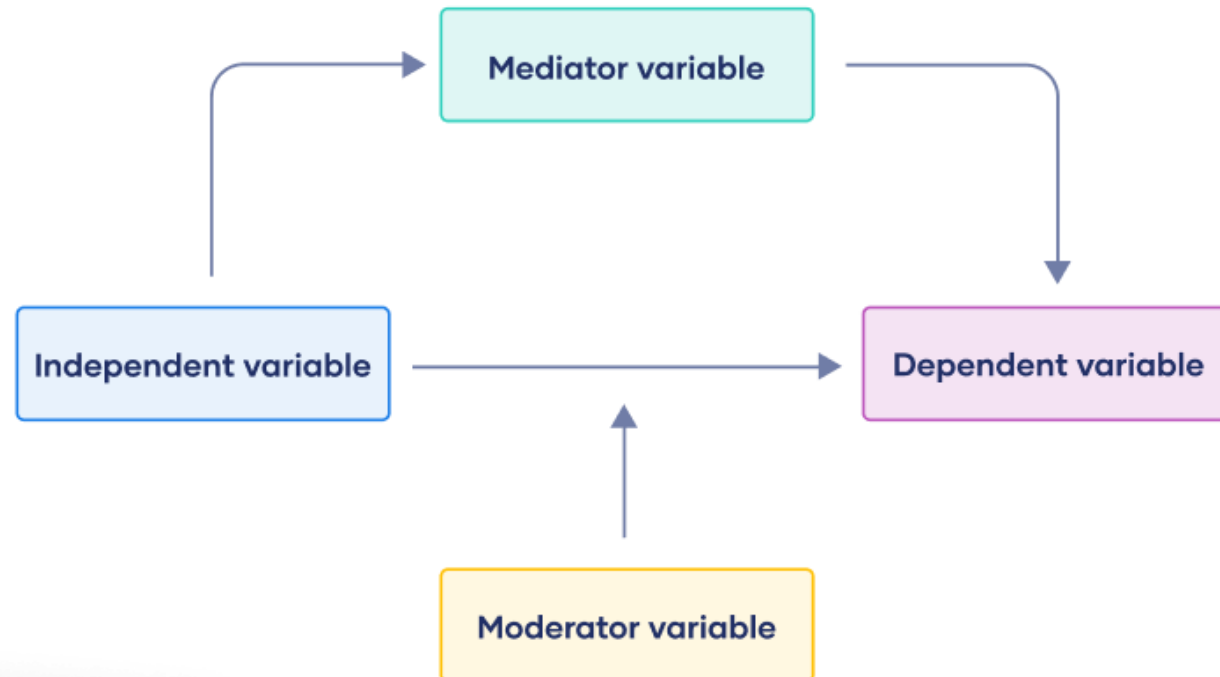
Confounder

- Pokuste se vymyslet možné confoundery vztahu zaměstnání a rizika obezity

Mediator and moderator variables

Bias

Systematická chyba v designu studie

Vede k **systematické chybě ve výsledcích**, zkreslení

Může ovlivnit odhad jedné proměnné/asociace mezi proměnnými

Selekční bias

- Chyba v náboru respondentů
- Nereprezentativní vzorek

Informační bias

Misclassification

- Nadhodnocení či podhodnocení
- Například: podhodnocený počet cigaret, nadhodnocená doba fyzické aktivity

Recall/Reporting bias

- Chyba v tom, jaké podává respondent informace
- Proto je nutné, aby subjekt neznal přesnou výzkumnou hypotézu
- Bohužel i respondenti mohou lhát, dotazník by měl být proto „neprůstřelný“

Informační bias

Observační bias

- Chyba ve způsobu jakým pozorovatelé sbírají informace

Interviewer bias

- Chyba tazatele
- Např. podrobnější informace u exponovaných

Limitace

Každá studie **má** své limitace, které je potřeba **znát a rozumět jim**.

Snahou však je limitace co nejvíce eliminovat vhodně propracovanou metodologií.

O kterých možných problémech jsme již hovořili?

Jaké limitace výzkumu obecně vás napadají?

Limitace je nutné mít na paměti také při interpretaci výsledků – korelace není kauzalita.

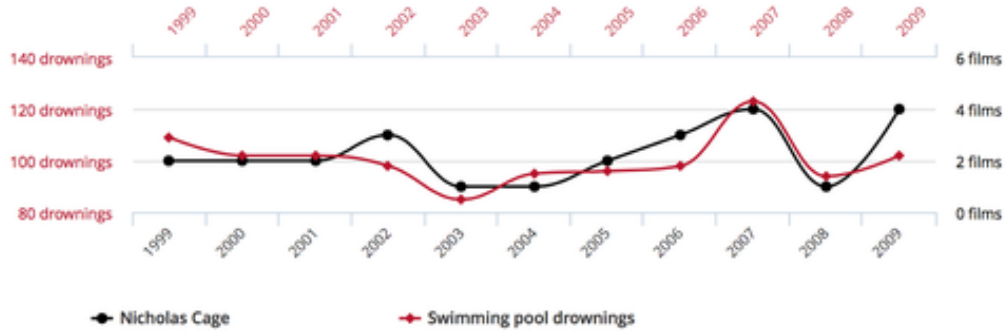
Number of people who drowned by falling into a pool

correlates with

Films Nicolas Cage appeared in

Correlation: 66.6% ($r=0.666004$)

Swimming pool drownings

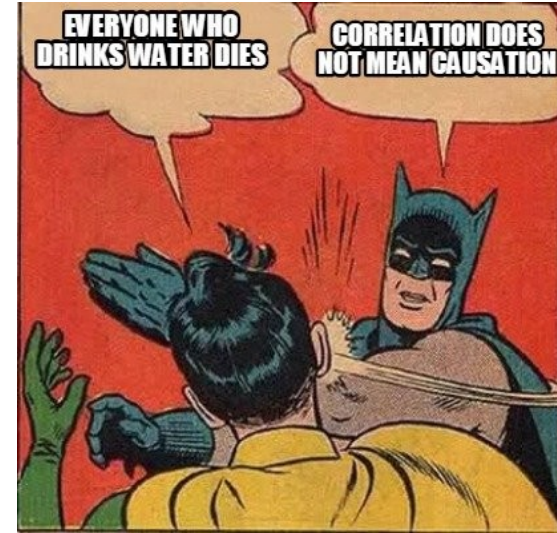

sources: Centers for Disease Control & Prevention and Internet Movie Database

Nicholas Cage

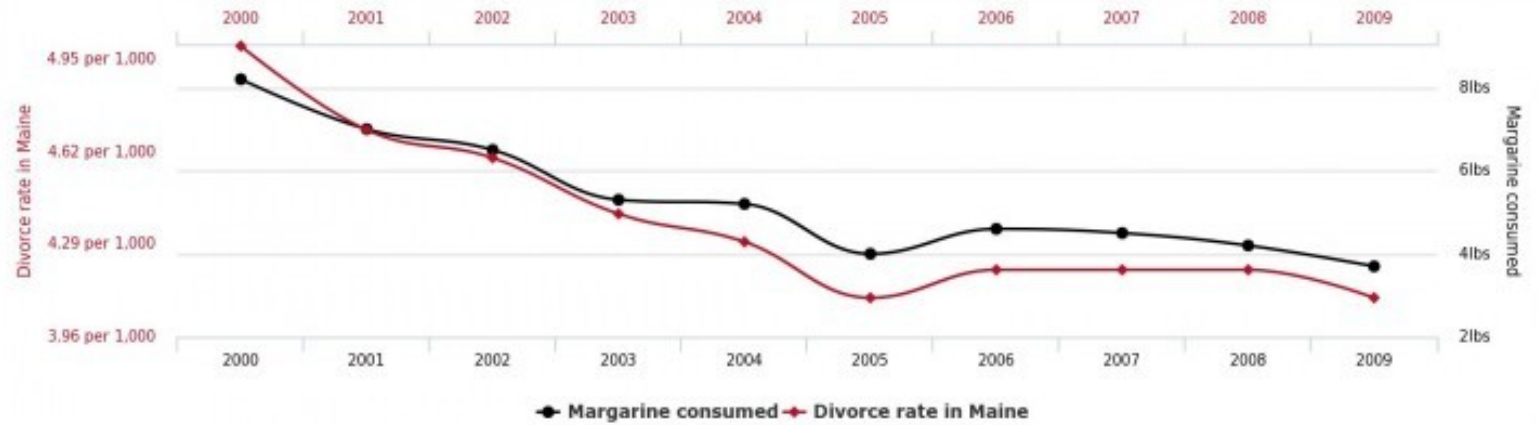
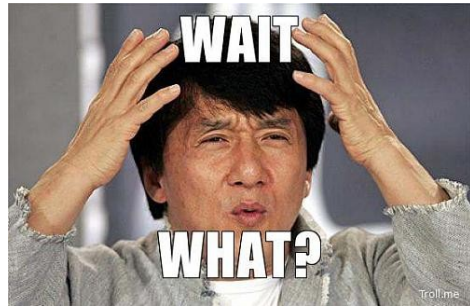
tylervigen.com

Divorce rate in Maine

correlates with

Per capita consumption of margarine

tylervigen.com

Kauzalita – prokázaná příčinnost jevů

Hodnocení kauzality – Sir Austin Bradford Hill (1965)

- **Síla** – RR, OR
- **Konzistence** – asociace prokázána mnoha studii na různých populacích
- **Specificita** – outcome je nejlépe předpovídan jedním primárním faktorem
- **Temporalita** – expozice vede k důsledku
- **Biologický gradient** – větší dávka, vyšší efekt
- **Biologické vysvětlení** – teorie má opodstatnění v biologických základech
- **Koherence** – výsledky nejsou proti současnému poznání
- **Reversibilita** – snížení expozice vede ke snížení rizika důsledku

Kritické zamyšlení

1. Připravujeme studii, ve které chceme hodnotit souvislosti obezity, kuřáctví a vysoké konzumace alkoholu s problémy s potencí u mužů. Budeme se ptát náhodných kolemjdoucích na náměstí, zda se chtějí do studie zapojit. Muži, kteří budou souhlasit budou následně navštíveni v jejich domácnosti tazatelem.

Co vy na to?

Kritické zamyšlení

2. Provedeme studii s cílem zhodnotit souvislosti nevhodných stravovacích návyků dětí s výskytem poruch chování. Náhodným výběrem zvolíme respondenty a rodiče oslovíme, vysvětlíme podrobně cíl studie a následně provedeme sběr dat s rodiči o jejich dítěti.

Co vy na to?

**KEEP
CALM
AND
DO YOUR
RESEARCH**

Děkuji za pozornost